

МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ

**ДНІПРОПЕТРОВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВНУТРІШНІХ СПРАВ**

**ФАКУЛЬТЕТ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ ДЛЯ ПІДРОЗДІЛІВ
КРИМІНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ**

КАФЕДРА ЦИВІЛЬНОГО ПРАВА ТА ПРОЦЕСУ

**ПЛАНИ СЕМІНАРСЬКИХ (ПРАКТИЧНИХ) ЗАНЯТЬ
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

«ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВИКОНАННЯ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ»

Рівень вищої освіти **другий (магістерський)**

Спеціальність **262 «Правоохоронна діяльність»**

Освітня програма **«Правоохоронна діяльність (поліцейські)»**

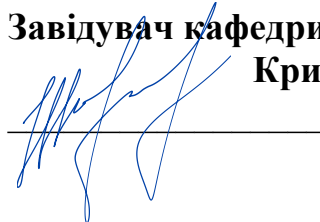
Форма навчання **заочна**

у **2023/2024** навчальному році

Плани семінарських (практичних) занять
обговорені та схвалені на засіданні
кафедри цивільного права та процесу
факультету підготовки фахівців для
підрозділів кримінальної поліції,
протокол від 29.08.2023 № 29

Завідувач кафедри

Кристина РЕЗВОРОВИЧ

Дніпро – 2023

Забезпечення виконання зобов'язань // Плани семінарських (практичних) занять для денної форми навчання. - Дніпро: Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ, 2023. - 15 с.

РОЗРОБНИК:

1. Завідувач кафедри цивільного права та процесу, доктор юридичних наук, доцент Кристина РЕЗВОРОВИЧ.

ТЕМА 1. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ЗОБОВ'ЯЗАНЬ. ЗАСОБИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВИКОНАННЯ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ

Семінарське заняття - 2 год.

План

1. Поняття, ознаки та система зобов'язального права
2. Поняття, особливості та види зобов'язань.
3. Підстави виникнення зобов'язань.
4. Сторони в зобов'язанні.
5. Треті особи в зобов'язанні.
6. Загальні засади забезпечення виконання зобов'язань.

Основні поняття, терміни та категорії, що підлягають засвоєнню: зобов'язання, склад зобов'язання, суб'єкти зобов'язання, кредитор, боржник, третя особа, об'єкти зобов'язання, зміст зобов'язань, солідарне та часткове зобов'язання, регресне зобов'язання, неустойка, порука, гарантія, притримання, завдаток, застава, іпотека, аванс тощо.

Завдання для самостійної роботи до Теми 1:

1. Підготовка термінологічного словника-довідника (20 слів).

Індивідуальні завдання до Теми 1:

1. Підготувати мультимедійну презентацію за даною темою.
2. Підготувати 3 задачі (з відповідями) за даною темою.
3. Скласти тестові завдання за даною темою (10 питань).
4. Скласти порівняльну таблицю взаємодії зобов'язального права з іншими галузями права.
5. Підготувати електронну базу даних «Навчально-методичні та наукові роботи, присвячені зобов'язальному праву в Україні останніх років».
6. Формування списку правових актів, наукової та навчальної літератури за темою, який включає позиції, опубліковані за останні 3 роки.
7. Написати наукову статтю або тези доповіді в межах даної теми.

ТЕМА 2. НЕУСТОЙКА ЯК ЗАСІБ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВИКОНАННЯ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ.

Практичне заняття - 2 год.

План

1. Поняття, предмет та функції неустойки.
2. Різновиди неустойки
3. Підстави виникнення неустойки

Практичні завдання:

Задача 1. Між громадянкою К. та блогеркою В. було укладено договір про надання рекламних послуг. Договір передбачав повну передоплату блогерці В. у розмірі 500000 грн. за проведення “giveaway”. Разом із іншими зобов’язаннями договором було погоджено, що блогерка В. зобов’язується за період проведення розіграшу, здійснити збільшення кількості підписників на відповідні (резервні) профілі/акаунти (перелік яких буде надано замовником) в кількості не менше 50 000 осіб/підписників на кожний профіль/акаунт.

У випадку низької активності у профілі/акаунті розіграшу та на резервних профілях/акаунтах, особливо невиконання зобов’язань визначених договором (стосовно не збільшення кількості підписників до 50 тис.), виконавець зобов’язується власними силами та за власний рахунок залучити третіх осіб для якісного виконання зобов’язань за даним договором. При цьому пунктом 4.2. договору було погоджено штраф за порушення (невиконання або неналежне виконання чи порушення строків зобов’язання) - половина розміру винагороди виконавця - 250 000 грн.

В результаті, після розіграшу, виконавець здійснила збільшення кількості підписників лише в кількості 22886 тисяч осіб/підписників.

Замовник подала позов, в якому вимагала 250 000 грн штрафу на підставі пункту 4.2. договору. Крім того - стягнути з блогерки на свою користь 700 000 грн упущеної вигоди, 250 000 грн матеріальних збитків та 50 000 грн моральної шкоди.

Як в цій ситуації повинен діяти суд? Відповідь обґрунтуйте.

Задача 2. Між приватним підприємцем І. та громадянином П. був укладений, строком на один рік, договір найму бензинового генератора „Х”, який був необхідний останньому для побутових потреб. Цим же договором для забезпечення виконання зобов’язань була встановлена неустойка. Через рік П. не повернув в строк генератор приватному підприємцю І., мотивуючи це новорічними святами і обіцяв повернути його одразу після свят. Під час свят були великі снігопади, в результаті чого на дах будинку громадянина П. впало дерево, яке не витримало навантаження. При цьому був розбитий генератор. Приватний підприємець І. вимагає у громадянина П. відшкодування вартості генератора та виплати неустойки у розмірі подвійної плати за користування генератором за час прострочки. Громадянин П. відмовляється відшкодовувати збитки посилаючись на ст. 617 Цивільного кодексу України – дія непереборної сили.

Чи повинен в цьому випадку громадянин П. відшкодовувати вартість генератора та виплачувати неустойку у розмірі подвійної плати за користування генератором за час прострочки?

Уміння, які мають бути вироблені, та навички, які мають бути напрацьовані під час заняття: правильно встановлювати вид зобов’язання; ефективно визначати правові наслідки неустойки; класифікувати неустойку; визначати підстави виникнення права на неустойку.

Завдання для самостійної роботи до Теми 2:

1. Підготовка термінологічного словника-довідника.

Індивідуальні завдання до Теми 2:

1. Підготувати мультимедійну презентацію за даною темою.
2. Підготувати 3 задачі (з відповідями) за даною темою.
3. Скласти тестові завдання за даною темою (10 питань).
4. Підготувати електронну базу даних «Навчально-методичні та наукові роботи, присвячені зобов'язальному праву в Україні останніх років».
5. Формування списку правових актів, наукової та навчальної літератури за темою, який включає позиції, опубліковані за останні 3 роки.
6. Написати наукову статтю або тези доповіді в межах даної теми.

ТЕМА 5. ЗАСТАВА ЯК ЗАСІБ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВИКОНАННЯ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ.

Семінарське заняття – 2 год

План

1. Поняття, ознаки та види застави.
2. Предмет та форма договору застави.
3. Сторони договору застави, їх права та обов'язки.
4. Правові наслідки невиконання зобов'язання, забезпеченого заставою.
5. Звернення стягнення на предмет застави та його реалізація.

Основні поняття, терміни та категорії, що підлягають засвоєнню:
застава, заставодатель, заставодержатель, іпотека, заклад, майно, майнові права, застава майнових прав, цінні папери, застава цінних паперів, товари в обороті та переробці, застава товарів в обороті та переробці тощо.

Завдання для самостійної роботи до теми 5:

1. Підготовка термінологічного словника-довідника.

Індивідуальні завдання до Теми 5:

1. Підготувати мультимедійну презентацію за даною темою.
2. Підготувати 3 задачі (з відповідями) за даною темою.
3. Скласти тестові завдання за даною темою (10 питань).
4. Підготувати електронну базу даних «Навчально-методичні та наукові роботи, присвячені зобов'язальному праву в Україні останніх років».
5. Формування списку правових актів, наукової та навчальної літератури за темою, який включає позиції, опубліковані за останні 3 роки.
6. Написати наукову статтю або тези доповіді в межах даної теми.

Практичне заняття - 2 год.

План

1. Скласти схему застави залежно від форми укладення.
2. Складіть схему іпотечного кредитування.

Практичні завдання:

Задача 1. Людина бере кредит в банку на купівлю квартири, заставою чого є ця ж сама квартира. Цей кредит становить 50% вартості квартири.

У разі якщо виникне ситуація, коли ця людина втратить змогу сплачувати кредит, чи 100%-во ця квартира стає власністю банку? Чи лише 50%? Чи є якісь нормативні акти, що регулюють це питання?

Задача 2. Між АКБ „Форум” і громадянином І. був укладений договір кредиту. Для забезпечення виконання зобов’язання по кредитному договору сторони уклали договір застави квартири, яка належала громадянину І.. Цим договором передбачалось, що у випадку неповернення кредиту і процентів по ньому, квартира переходила у власність банку, а також обмежувалось право громадянина І. без згоди банку відчужувати та заповідати заставлену квартиру. Але нотаріус, до якого звернулися сторони для нотаріального посвідчення договору застави, відмовився посвідчувати його, посилаючись на невідповідність окремих положень договору чинному законодавству.

Чи може заставлене майно у випадку невиконання забезпеченого зобов’язання відразу ж переходити до заставодержателя? Чи правомірна у даному випадку відмова нотаріуса? Як треба вирішити справу?

Задача 3. Громадянин С. позичив у громадянина П. 25 000 грн. строком на один рік. Договором було передбачено, що у випадку не повернення грошей у вказаний строк громадянин С. повинен буде сплатити 20% неустойки. А також для забезпечення даного зобов’язання громадянин П. уклав договір гарантії з довірчим товариством „Мрія”. Однак борг своєчасно не був повернутий, і громадянин П. пред’явив вимогу повернення грошей до довірчого товариства „Мрія”, на що остання відмовила посилаючись на те, що громадянин П. не звернувся до громадянина С. за поверненням боргу, а одразу пред’явив свої вимоги до договірному товариству.

Надайте аргументовану оцінку ситуації.

Задача 4. Громадянин П. уклав договір позики з громадянином Г., на підставі якого передав останньому 1000 доларів США на строк 3 місяці. При укладенні договору був присутній спільний друг громадянина П. і громадянина Г., громадянин К., який запевнив громадянина П., що громадянин Г. поверне борг вчасно і що він, громадянин К., ручається за громадянина Г.. За три місяці громадянин Г. борг не повернув. Громадянин П. звернувся до громадянина К. як поручителя з вимогою повернути борг, зазначивши, що якби громадянин К. не поручився за громадянина Г., останній ніколи не отримав би позику.

Надайте аргументовану оцінку ситуації.

Уміння, які мають бути вироблені, та навички, які мають бути напрацьовані під час заняття: орієнтуватися в чинному законодавстві щодо регулювання зобов’язальних правовідносин; аналізувати юридичні факти, які є

підставами зміни та припинення зобов'язальних правовідносин; правильно застосовувати норми цивільного права до конкретних життєвих ситуацій.

Завдання для самостійної роботи до теми 5:

1. Підготовка термінологічного словника-довідника.

Індивідуальні завдання до Теми 5:

1. Підготувати мультимедійну презентацію за даною темою.
2. Підготувати 3 задачі (з відповідями) за даною темою.
3. Скласти тестові завдання за даною темою (10 питань).
4. Підготувати електронну базу даних «Навчально-методичні та наукові роботи, присвячені зобов'язальному праву в Україні останніх років».
5. Формування списку правових актів, наукової та навчальної літератури за темою, який включає позиції, опубліковані за останні 3 роки.
6. Написати наукову статтю або тези доповіді в межах даної теми.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО СЕМІНАРСЬКИХ ТА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

1. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80> (Дата звернення 01.05.2022)
2. Міжнародна конвенція про морські застави та іпотеки 1993 р. URL: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_471. (Дата звернення 01.05.2022).
3. Конвенція Організації Об'єднаних Націй про договори повністю або частково морського міжнародного перевезення вантажів 2008 р. URL: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_k30. (Дата звернення 01.05.2022).
4. Загальна декларація прав людини. Документ ООН, схвалено 10 грудня 1948 року. URL: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_015. (Дата звернення 01.05.2018). (Дата звернення 10.05.2022).
5. Цивільний кодекс України: Закон України від 16.01.2003 р. № 435-IV. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15>. (Дата звернення 01.05.2022).
6. Цивільний процесуальний кодекс України: Закон України від 18.03.2004 р. № 1618-IV. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1618-15>. (Дата звернення 01.05.2022).
7. Господарський кодекс України від 16.01.2003 р. № 436-IV. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15>. (Дата звернення 01.05.2022).
8. Кодекс торговельного мореплавства України від 23.05.1995 р. № 176/95-ВР. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/176/95-%D0%B2%D1%80>. (Дата звернення 01.05.2022).
9. Земельний кодекс України від 25.10.2001 № 2768-III. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2768-14>. (Дата звернення 01.05.2022).
10. Про страхування: Закон України від 07.03.1996 р. № 85/96-ВР. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/85/96-%D0%B2%D1%80>. (Дата звернення 01.05.2022).
11. Про цінні папери та фондовий ринок: Закон України від 23.02.2006 р. № 3480-IV. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3480-15>. (Дата звернення 01.05.2022).
12. Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень: Закон України від 01.07.2004 р. № 1952-IV. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1952-15>. (Дата звернення 01.05.2022).
13. Про заставу: Закон України 2.10.1992 р. № 2654-XII. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2654-12>. (Дата звернення 01.05.2022).
14. Про заставу: Закон України 2.10.1992 р. № 2654-XII. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2654-12>. (Дата звернення 01.05.2022).
15. Про іпотеку: Закон України від 05.06.2003 № 898-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/898-15#Text> (дата звернення 01.05.22)
16. Про практику застосування судами земельного законодавства при розгляді цивільних справ: Постанова Пленуму Верховного Суду України від 16.04.2004 р. № 7. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/va007700-04>.

17. Про судову практику в справах про виключення майна з опису: Постанова Пленуму Верховного Суду України від 17.08.1976 р. № 6. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0006700-76>.

18. Про судову практику в справах про відшкодування моральної (немайнової) шкоди: Постанова Пленуму Верховного Суду України від 31.03.1995 р. № 4. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0004700-95>.

19. Про судову практику розгляду цивільних справ про визнання правочинів недійсними : Постанова Пленуму Верховного Суду України від 06.11.2009 р. № URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0009700-09/stru2>

20. Бичкова С.С., Бірюков І.А., Заїка Ю.О. та ін.; за заг. ред. С.С. Бичкової. Цивільне право України: Договірні та недоговірні зобов'язання: підручник. 3-тє вид., змін. та доповн. К.: Алерта, 2014. 496 с.

21. Бірюков І.А., Заїка О.Ю., Бичкова С.С.; за ред. Бірюкова І.А., О.Ю. Заїки. Цивільне право України: Загальна частина: підручник. 3-тє вид., змін. та доповн. К.: Алерта, 2014. 510 с.

22. Цивільне право України: підручник. 2-е вид., перероб. і доп. У 2 частинах. За ред. проф. Р.Б. Шишки (кер. авт. кол.), Ч. 1. Загальна. К.: Видавництво Ліра-К, 2018. 736 с.

23. Реформування зобов'язального права в умовах глобалізаційних викликів: моногр./кол.авт. [Резворович К.Р., Юнін О.С., Круглова О.О. та ін.] – Дніпро : Видавець Біла К.О., 2021. – 248 с.

24. Пацурія Н.Б. Страхове право України. : Навч. Посібник / Н.Б. Пацурія. – К. : Юрінком Інтер, 2012. – 176 с.

25. Дзера О.В. Договірне право України. Загальна частина. Київ, Юрінком Інтер, 2018. 896 с.

26. Дзера О.В. Договірне право України. Особлива частина. Київ, Юрінком Інтер, 2018. 1200 с.

27. Недійсність правочинів : комент. суд. практики / [І.В. Спасибо-Фатєєва, В.І. Крат, Н.Ю. Філатова та ін.] ; за заг. ред. І.В. Спасибо-Фатєєвої. – Харків : Право, 2018. – (Серія «Проблеми судової практики»).

28. Законодавство України у сфері забезпечення виконання зобов'язань: зб. нормат.-прав. актів / уклад.: Резворович К.Р., Юнін О.С., Юніна М. П. та ін. – Дніпро: Видавець Біла К. О., 2020. – 260 с.

ПИТАННЯ ТА ЗАВДАННЯ ДЛЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

1. Надайте визначення поняття зобов'язання та його особливостей.
2. Що є підставами виникнення зобов'язань?
3. Що є підставами припинення зобов'язань?
4. Надайте характеристику належного виконання зобов'язання.
5. Наведіть класифікацію способів забезпечення виконання зобов'язань.
6. Надайте визначення поняття, предмету та функцій неустойки.
7. Надайте перелік підстав виникнення неустойки.
8. Наведіть правові наслідки застосування та сплати неустойки.
9. Поняття договору поруки.
10. Назвіть сторони договору поруки, їх права та обов'язки.
11. Наведіть правові наслідки порушення зобов'язання, забезпеченого порукою.
12. Що є підставами припинення поруки?
13. Надайте визначення поняття гарантії та її видів.
14. Поясніть незалежність гарантії від основного зобов'язання.
15. Назвіть права та обов'язки гаранта.
16. Охарактеризуйте поняття права на зворотну вимогу.
17. Що є правовими наслідками порушення боржником зобов'язання, забезпеченого гарантією?
18. Наведіть підстави припинення гарантії.
19. Надайте визначення поняття завдатку та його ознаки.
20. Охарактеризуйте правові наслідки порушення або припинення зобов'язання забезпеченого завдатком.
21. Надайте визначення поняття права притримання та його сутність.
22. Охарактеризуйте поняття розпорядження річчю та задоволення вимог за рахунок притримуваної кредитором речі.
23. Надайте визначення поняття застави та його особливості.
24. Надайте характеристику та особливості поняття забезпечення заставою дійсної (існуючої) та майбутньої вимоги (основної та додаткової).
25. Наведіть підстави виникнення застави.
26. Надайте вичерпну характеристику предмету договору застави.
27. Охарактеризуйте істотні умови договору застави.
28. Що є ризиком випадкового знищення або випадкового пошкодження предмета застави?
29. Надайте характеристику поняття страхування предмета застави.
30. Розкрийте зміст понять користування та розпоряджання предметом застави.
31. Наведіть характеристику сторін договору застави, їх права та обов'язки.
32. Що є правовими наслідками невиконання зобов'язання забезпеченого заставою.
33. Охарактеризуйте поняття «звернення стягнення на предмет застави та його реалізація».

34. Надайте визначення поняття та предмету іпотеки.
35. Які вимоги забезпечуються іпотекою?
36. Охарактеризуйте поняття та ознаки іпотеки об'єктів незавершеного будівництва.
37. Надайте перелік форм звернення стягнення на предмет іпотеки.
38. Надайте визначення поняття морської іпотеки та її ознаки.
39. Наведіть особливості правомочності володіння, користування та розпорядження заставлених товарів в обороті та переробці.
40. Надайте визначення поняття закладу та охарактеризуйте його предмет.
41. Що входить в поняття відповідальності заставодержателя при закладі?
42. Надайте визначення поняття застави майнових прав.
43. Що є заставою цінних паперів?
44. Охарактеризуйте поняття звернення стягнення на заставлені цінні папери.
45. Розкрийте поняття резервних акредитивів, чеків та векселів як засобів забезпечення виконання зобов'язань.